

**Teadusuuringute mõju suurendamine ning teadusasutuste ja
kõrgkoolide institutsionaalse teadmussiirde suutlikkuse toetamine (Astra+)“**
KONSENSUSLIK HINDAMISLEHT

Projekti nimi: KBFI bioanalüüsi keskus

Taotleja: Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituut

Valikukriteerium	Hinne:
<p>1. Projekti kooskõla valdkondlike arengukavadega, mõju rakenduskava erieesmärgi ja meetme eesmärkide saavutamisele (<i>kaal 25%</i>)</p> <p>Projekt on kooskõlas valdkondliku arengukava (TAIE) teadmussiirde suunaga ning toetab otseselt teadustulemuste kommercialiseerimist läbi teenuste pakkumise ettevalmistamise. Projektis kavandatud bioanalüüsi keskuse (BAK) loomine võimaldab teadlaste ja ettevõtjate vahelist koostööd ning aitab kaasa teadus- ja arendustegevuse teenuste pakkumisele, eriti biotehnoloogia valdkonnas, toetades sellega TAIE fookusvaldkonda „Tervisetehnoloogiad ja -teenused“. Kavandatud interdistsiplinaarsus ning teaduskommunikatsioon annavad projektile laiapõhjalisema mõju.</p> <p>Taotleja plaanib kaasata projekti tegevustesse magistrante ja doktorante, mis toetab tulemuste kestlikkust ka peale projekti lõppu. Samas on keeruline hinnata tulemuste ulatust ja mõju, kuna sihtrühma ning teenuste vajaduse kaardistamine on kavandatud alles projekti jooksul. Ehkki meetme väljund- ja tulemusnäitajates on nimetatud koostööd ligikaudu kümne ettevõttega ning ettevõtlustuluna prognoositud 110 000 eurot, ei ole selgitatud, milliste eelduste põhjal need hinnangud on antud, mistõttu nende realistlikkus jääb ebaselgeks.</p> <p>Projekt panustab teadussaavutuste majandussuundesse. Rakenduskooostööde mahu kasv kavandatud ulatuses – 15 000 eurot (2025) 110 000 euron aastaks (2028) – on ambitsioonikas ning oodatav ettevõtluslepingute maht võiks hinnanguliselt olla suurem. Ühisprojektide potentsiaal on olemas, kuigi neid pole veel taotluses detailselt kirjeldatud.</p> <p>Kokkuvõtvalt on projektil selge fookus teadmussiirde võimekuse kasvatamisel ja see loob ainulaadse infrastruktuuri (BAK), millel on pikaajaline potentsiaal ettevõtluse ja teaduse ühendamisel.</p>	<p>4,0</p>

<p>2. Projekti põhjendatus (<i>kaal 30%</i>)</p> <p>Taotleja tugevuseks on alusteadused, kuid teadmussiirde valdkonnas ei ole ta seni olnud aktiivne. Taotluses on viidatud, et alusteaduste kõrvalt ei ole võimalik ega otstarbekas pakkuda ettevõtetele teadustööl põhinevaid teenuseid ning selleks on vaja luua eraldi allüksus. Projekt põhineb arusaamal seni kasutamata arenguvõimalusest: taotlejal on väärtuslik biotehnoloogiaalne kompetents ja võimalused, mida ei ole seni ettevõtluses rakendatud. Samas on taotluses mööndud, et ei ole analüüsitud, kui paljudele ettevõtetele bioanalüüsi keskuse teenused tegelikult kasulikud võiksid olla. Taotleja on siiski juba teatud määral teenuseid ettevõtetele osutanud, kuid eesmärk on seda tegevussuunda oluliselt tugevdada.</p> <p>Projekti eesmärgipüstitus on hästi sõnastatud ning taotlejal on reaalne vajadus suurendada suutlikkust olemasolevate laborite potentsiaali rakendamiseks. Taotlejal on varasem eduka koostöö kogemus mitmete ettevõtetega, kuid ettevõtluskoostöö mahu kasvatamiseks ja teenusmajanduse edendamiseks on vajalik luua eraldiseisev mehitatud teenuskeskus (teadmussiirde juht ja kaks tehnilist spetsialisti).</p> <p>Projekti sekkumisloogika on üldjoontes arusaadav, kuid taotluses jääb ebaselgeks, kuidas on projekt seotud taotleja üldise nähtavuse suurendamisega. Kavandatud tegevused – teadmussiirde juhi ja kahe tehnilise töötaja värbamine on põhjendatud ning moodustavad suure osa ligikaudu 400 000 euro suurusest eelarvest. Kavandatud tegevused (teenuskeskuse moodustamine, kvaliteetsete laboriteenuste tagamine, teaduskommunikatsioon) on realistlikud ning elluviimise ajakava on loogiliselt seostatud ja detailne.</p> <p>Kriitilisena võib välja tuua, et ajakava järgi käivituvad peaaegu kõik tegevused paralleelselt, mis võib jätta mulje, et tegu on asutuse tavapäraste tegevustega, mitte selgelt eristuva projektiga. Samuti võib tekkida kahtlus, kas rakenduskoostööde mahuproгноos aastaks 2028 on realistlik – ettevõtete huvi võib jääda oodatust väiksemaks, eriti majanduskeskkonna ebakindluse tingimustes.</p> <p>Taotluse probleemipüstitus ja eesmärgid piisavalt selgelt põhjendatud, arengupotentsiaal on esile toodud ning projekti kaudu rakendatav. Sekkumine on arusaadav, asjakohane ja innovaatiline ning oodatav tulemus mitmetasandiline. Kolm tegevussuunda – järelkasv, protsessid ja taristu – loovad tervikliku väärtuspakkumise. Teaduskommunikatsioon on taotluses samuti käsitletud ja sellel on oma mõõdik.</p> <p>Jätksuutlikkuse plaan on realistlik: püsikulude katmine on kavandatud omatulude kaudu ning kavandatakse jätkata värvatud personaliga. BAK teenuskeskuse ja kliendibaasi loomise vajadus teadustulemuste paremaks kommertsialiseerimiseks on veenvalt põhjendatud. Projekt toetab kompetentsi ja analüüside teenusteks arendamist ning teaduse sihipärast suunamist ettevõtlusele.</p>	<p>4,38</p>
---	--------------------

<p>3. Projekti kuluefektiivsus (kaal 15%)</p> <p>Projekti eelarve on realistlik ja kulude planeerimine suures osas põhjendatud. Suurima osa kuludest moodustab personalikulu, mille suurus on hinnatud optimaalseks. Eelarve kajastab minimaalset personali ja vahendite hulka, mis on vajalik seatud eesmärkide täitmiseks. Kuivõrd projektiplaan on konservatiivne, võib eeldada, et selle elluviimisel saavutatakse tegelikkuses oodatust paremad tulemused.</p> <p>Tunnustust väärrib taotleja selge ja eesmärgipärane lähenemine. Ka teadmussiirde juhi palgakulu on eelarves mõistlikult planeeritud.</p> <p>Projektile järgnevate püsikulude katmiseks nähakse ette omatulu kasutamist koostööprojektide kaudu. Taotleja varasem kogemus ja tulemuslikkus sarnastes koostööprojektides näitab, et selline lähenemine on teostatav. Lisaks on kavandatud erasektori lepingute maht 110 000 eurot, mis toetuse mahuga (298 000 eurot) võrreldes näitab head potentsiaali projekti pikaajaliseks kuluefektiivsuseks – eriti arvestades, et luuakse täiesti uus üksus ja teenus.</p> <p>Küll aga on teaduskommunikatsiooni eelarveosa planeeritud madalaks võrreldes taotluses kirjeldatud kommunikatiivsete väljunditega, mis vajaksid eeldatavasti suuremaid ressursse.</p> <p>Teadustaristu investeeringu majandustegevuse maht on prognoositud alla 10% taristu kogu kasutamise ajast, mis on meetme eesmärki silmaspidades vähene.</p>	<p>4,25</p>
<p>4. Toetuse taotleja ja partnerite suutlikkus projekti ellu viia (kaal 25%)</p> <p>Taotlejal on kõrge kvalifikatsioon ja kogemus teadus- ja laboritöös, mida kinnitab tema evalveeritus ning koostöö mitmete tuntud ja tunnustatud ettevõtetega, nagu Icosagen CF, Fibenol OÜ, TFTAK OÜ, Lallemand Inc. ja Oncobenics OÜ. Ta on seeläbi panustanud Eesti keemia-, farmaatsia- ja biotehnoloogiatööstuse arengusse. Teadmussiirde osas on soov arendada olemasolevaid võimekusi.</p> <p>Taotlejal on olemas vajalikud õiguslikud, organisatsioonilised ja tehnilised eeldused projekti elluviimiseks kavandatud kujul. Instituudil on varasem kogemus taoliste projektide edukaks läbiviimiseks ning senine koostöö ettevõtetega on olnud majanduslikult edukas. Nõudlus taotleja laboriteenuste järele on olnud püsiv ja kasvutrendis.</p> <p>Projekti tulemuste jätkusuutlikkust plaanitakse tagada koostööprojektidest saadava tulu abil, mille saavutamist toetavad aktiivne müügitöö, väljaarendatud laborivõimalused ning järelkasvu kaasamine. Taotlejal on plaanis kaasata projekti tegevustesse olemasolevaid ja uusi nooremteadureid ning kraadiõppureid, sh BAKi tegevusse.</p>	<p>4,25</p>

Täiendavate rahaliste vahendite kaasamist ei ole taotluses otseselt käsitletud, kuid arvestatud on tulu teenimisega ettevõtetele osutatavatest teenustest ning aktiivse teavitustööga, mille põhjal võib hinnata, et täiendavate vahendite kaasamine on realistlik.	
<p>5. projekti kooskõla Eesti pikaajalise arengustrateegia aluspõhimõtete ja sihtidega (kaal 5%)</p> <p>Projekt on seotud Eesti 2035 aluspõhimõtete ja sihtidega ning valdkondlike arengukavadega ning sellel on positiivne mõju rakenduskava erieesmärgi saavutamisele.</p> <p>Projekt panustab lisaks ka TAIE Tervisetehnoloogiad ja -teenused fookusvaldkonda, mis aitab edendada Eesti keemia-, farmaatsia- ja biotehnoloogiatööstust.</p>	<p>4,5</p>
<p>Koondhinnang:</p> <p>Toetust on taotletud projektile, mis on suures osas meetme eesmärkidega kooskõlas (toetada asutuste teadmussiirde võimekuse kasvu).</p> <p>Teadustaristu investeeringu majandustegevuse maht on prognoositud alla 10% taristu kogu kasutamise ajast. Kuna meetme eesmärk on teadmussiirde suurendamine erasektoris, siis komisjoni hinnangul alla 10% seadmete majandustegevuses kasutamine ei ole kooskõlas meetme eesmärgiga.</p>	<p>Koondhinne (kaalutud hinnete summa):</p> <p>4,24</p>
<p>Hindamiskomisjoni ettepanek:</p> <p>Rahuldada taotlus osaliselt, vähenda abikõlblikku summat Investeering KBFI KB labori väikevahenditesse ja Investeering KBFI FK TMR labori väikevahenditesse eelarve võrra 10 575,00 eurot, kuna komisjon ei pea soetatavate seadmete seost teadmussiirde tegevustega piisavaks (alla 10% kogu kasutusest on ette nähtud majandustegevuseks).</p>	

Juhtkomisjoni liikmed: Renno Veinthal, Katrin Kiisler, Eve Peeterson, Mariann Saaliste, Kati Rostfeldt, Sigrid Rajalo, Assar Luha, Tiina Laidvee

allkirjastatud digitaalselt